

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre ————— 6 korona — fillér.
 Félévre ————— 3 " —
 Negyedévre ————— 1 " 50 "
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
 Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)
 Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.
 Nyiltér sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

Uj emberbaráti intézmény.

Nem régen egy kiváló egyetemi tanár oda fordult növendékeihez s így szólt: „Mi kutatunk, buvárkodunk, de higgyék meg, egy szemernyi szeretet többet ér a társadalomban, mint ezer felfedezés.” Valóban Schwarz, Guttenberg, Galilei, Wolt, Stephenson lángeszének productumai kiemelték a régi tudományos világot sarkaiból, nagyszerű perspektívát nyitottak a szellem előtt, magukban rejtik a haladás ezer rugóit, de nem hozták közelebb a szíveket, nem enyhítették a nyomort, nem szárították fel a könyveket, sőt még jobban elválasztották az egyéneket egymástól, s kiélesítették az ellentéteket. A mai művelt társadalomban egy tündéri fényben ragyogó főváros utcáján történt, hogy valamelyik sebesen robogó kocsit egy gyermeket elgázolt, — a pineze lakásból előrohanó anya már csak a kihűlt tetemre borulhatott s midőn forró anyai esókjával elhalmazta a kis halottat, így szólt: szegénykém, jól jártál, legalább nem fogsz többé éhezni. Ime, egy ilyen példa szomorú világot vet a mai társadalmi helyzetre. Pedig ennek nem volna szabad megtörténnie. Szegények mindig lesznek közöttünk, de a nyomort számüzni kellene a földről. Hanem a mai társadalom közszervezésében még távol áll a keresztény szellemtől,

inkább az önzés uralkodik benne. A tőke birtokosa, a börze embere csak a perzentet nézi az egyénben, melyet részére hozhat, a dúsgazdag gyáros kihasználja a munkást s midőn ez már hasznavehetetlenné válik, irgalmatlanul sorsára bizza. Lehet ugyan, — mint egy jeles író mondja, hogy a tőke irgalmatlan uralma végső küzdelme az önzésnek a felebaráti szeretet ellen.

Mi óhajtjuk hinni, hogy a jövőben az ember az emberben Isten képmását, testvérét fogja látni, a ki ellen nem kell küzdenie, hanem akivel karöltve munkálkodva magasatos czéljait hamarabb érheti el; szeretjük hinni, hogy a keresztény vallás fenséges elvei mindig jobban és jobban fognak érvényesülni a gyakorlatban. S épen azért örömmel üdvözlünk minden olyan mozgalmat, intézményt, társaságot, mely a szeretetet, a humanismust írja zászlójára; bárki alapította, bárki vezeti, talán öntudatlanul is a mi czélunkat szolgálja. Az isteni Mestertől indult ki a pogány világ előtt ismeretlen jelszó: „Szeressétek egymást” s a társadalomban érvényre emelkedett szeretet vezeti majd az emberiséget vissza hozzá, mert az ember ellenállhat a világosságnak, ellenállhat a hatalomnak, ellenállhat a nagyságnak, de a jóságnak, a szeretetnek nem állhat ellen. Városunkban egy új humanus intéz-

mény alakult meg, a mentő egyesület, elvünkől kifolyólag ezt is örömmel támogatjuk. Az építkezésnél, fürdőzés közben, a nagy közlekedés, a lovak megbokrosodása miatt, hirtelen fellépő betegség következtében, hányszor érheti az embert otthonától távol szerencsétlenség.

Ma ezt, holnap azt, holnapután talán engem. Szétronsolt fejjel, megpattant véredénnyel, eltört lábbal ott fekszel valamelyik utcakövezeten, az emberek egy része közönyösen megy el melletted, kevesen megállanak egy pár pillanatig, hogy lássák, mi történt. Akad egy-kettő, a ki segíteni szeretne rajtad, de nem tudja miként. Minden percz növeli határtalan kinjaidat, minden percz előhírnöke lehet a körülöttdőlálkodó halálnak; a nehezen előkapható rendőr sokszor már csak hullát szállít haza. Mily szerencse, ha mentők vannak valamelyik városban. Ezek megadják az első segílyt, szakavatottan bekötik sebeidet, enyhítik fájdalmadat s a megsegített életerő, az egészen el nem gyötört szervezet megbirkózik a halállal, mely ellenkező esetben talán győzedelmeskedett volna fetette. Akadna-e ember, ki felesleges filléreiből ne juttatna ily humanus, ily szükséges intézmény czéljaira?

S ennek az egyesületnek egy nagy czélja van. Mentőkocsit óhajt venni, hogy nemes feladatát annál

TÁRCZA.

Thorissa titka.

1813 augusztus.

Írta: *Bakkay Kálmán.*

Május hónap van. A tavasz fölkelő napja s nyiladozó virágai a szabadba esalogatják a tél dermesztő hidegétől a szoba négy fala közé zárkózott embereket, hogy lelköket az anyagi világ is új erőre, nagyobb életkedvre és kitartó munkásságra sarkalja. Hiába! Emberek vagyunk. Érzékeink alá eső dolgok nem hagynak bennünket érintetlenül s csak növelik a soha semmi körülmények között sem változható valódi igazság, jóság és szépség értékét.

Szatmár városának ez évben a tavasz örömeiből kettős osztályrész jutott. Nemcsak

a természet anyagi szépsége köti le figyelmét, de a szellemi erő művészete is a szokottnál magasabb régiókba emeli, midőn abban a szerencsés helyzetben lehetett, hogy *Zichy Géza* gróf által rendezett jótékonyczélú hangversenyen résztvevő s csodálta a félkezű világhírű művész páratlan alkotásait. Messze vidékről sereglettek össze az emberek, hogy osztályrészüket kivegyék e magasabb szellemi élvezetből.

Zichy Géza gróf egyénisége s minden tekintetben páratlan jelleme mindenkit lebilincsel, a kinek csak alkalma és szerencséje volt vele találkozhatni. Szeretjük a nagy embereket s természetünk eltörölhetlen törvénye parancsolja, hogy meghajoljunk előttük. Gyermekekké leszünk jelenlétükben s ilyenkor, hogy csodálatunk és hálánk adóját csak némiképen is leróhassuk, igyekszünk emlékképpen megtartani minden leg-

kisebb igét, a mely ajkaikról elhangzott. E sorok írója is e gyermeki érzelmekről akar szerény tanúságot tenni, midőn a Kegyelmes Úr kegyes engedélyéből és Püspök Úr Óméltósága egyenes óhajára és felszólítására egy, az ősi Szimay-család történetére vonatkozó s a püspöki patriarchális ebéd alkalmával a gróf ajkairól hallott rejtélyes kis történetet hoz a nagyközönség tudomására.

1813-ban történt augusztus közepe táján. A kies Thorissa várkastélyban, Sáros megyében, laktak a *Szirmay* grófok. Közeli rokonságban van e család *Zichy Géza* gróffal, a kinek nagyanyja *Szirmay Hanni* grófnő szintén e kastélyban nevelkedett s felesége volt *Sztáray Vincze* grófnak, anyai részről *Zichy Géza* gróf nagyapjának. Ugyanitt nevelkedett *Szirmay Sándor* gróf is, a ki nevelő atyja volt *Szirmay Sztáray Alexandrának*, a volt berlini nagykövet, *Széchenyi Imre* gróf

Tényleg csak

INGLIK JÓZSEF szabó-üzletében szerezhetjük be **hazai gyártmányu** gypju-szövetből csinosan kiállított, **legjobb szabásu tavaszi felöltőinket** és **öltönyeinket**, hol **papi öltönyök** és **reverendák** a legszebb kivitelben készülnek. — Készít **sikkes szabásu mindennemű egyenruhákat**, raktáron tart mindennemű egyenruhazati cikkekét. Szatmár, Deákter, Városház épület.

könnyebben megoldhassa. Hordszéken vinni a szenvedőt izléstelen és hosszadalmas munka, pedig sokszor minden perc drága. Bérkocsit csak a piacon lehet kapni, míg ezért elszaladnak, míg elmennek vele a mentőtanyára s felszerelik, sok idő prédálódik el. Sokszor nem is tudják, minő eszközöket, köteleket, orvosszereket stb. vigyenek a sebesült-hez; máskor a sebesült nem képes a fiaker-költséget fedezni, mind-ezen okok valóban kívánatosá teszik a mentő-kocsi beszerzését; melyen rajta volna állandóan az összes felszerelés, s melylyel tüstént lehetne indulni a szerencsétlenség színelyére a mindig kéznél levő tüzoltó lovak segélyével.

A jövő hóban majálist rendeznek városunkban a mentőkocsi beszerzési költségeinek fedezésére. Városunk közönsége, a mely oly nemesen érző, mely minden szép intenciót felkarol lelkével, a mely évenként ezeket áldoz a humanizmus oltárára, bizonyára itt is ki fogja venni a maga részét, hogy mentül nagyobb legyen a felmutatható eredmény.

Viczinális bajok.

Két cikket vettünk a viczinális vasút üzletkezelőségéhez adressálva, melyekből az látszik, hogy a közönségnek nagyon is ellentétes információkat van alkalma szerezni a vasuti alkalmazottak eljárásáról, s ez a körülmény csakugyan annak a látszatával bír, mintha egyesek szántsándékkal keresnék az alkalmat az egyetértés felbontására, mert másként alig lehet elképzelni, hogy az első cikk*) írójának bizonyossága szerint teljesen korrekt magatartásu, előzékeny vasuti alkalmazottak, más esetekben féktelen, szenvedélyes, önmagukról megfélekezett vadállathoz hasonló páriák legyenek. Hogy a nagyközönség könnyebben tájékozassa magát, közöljük mindakettőt, amint következik:

I.

Kérelem a viczinális vasút üzletkezelőségéhez.

Az utóbbi időben a hírlapi közleményekből arról győződünk meg, hogy a szatmár-er-

*) Igen előkelő kézből érkezett.

Szerk.

özvegyének. Maga az esemény *Szirmay Edmund* gróf alatt játszódott le. Egy ottani tisztartó levele tesz róla hiteles tanubizonyosságot, a mely jelenleg *Zichy Géza* gróf birtokában van.

A mi a kastélyt illeti, egész kis városi élet volt benne. A családon és személyzetén kívül 36 tagból álló zenekar lakott állandóan a kastélyban. Ez is mutatja, hogy a család nagy zenekedvelő volt. Minden tagja született zeneművész hírében állott; maga *Zichy Géza* gróf is saját vallomása szerint — ezektől örökölte a zenei talentumot. Óriási árkok vették körül a kastélyt, melyek mintegy bevehetlenné tették s elválasztották a gazdasági udvartól. A házi kápolnából, mely a kastély közepét foglalta el, két torony emelkedett a magasba egész a fellegekig, mintegy jelezni akarván magasztos rendeltetését. Ugy látszott, emberi kéz itt nem tehet kárt s az ősrégi grófi család nagyságát és tekintélyét a mulandóság tengerébe bukó évek csak növelni fogják. Ámde eddig kifürkészhetlen okok miatt e szép épület rövid 8 óra alatt a föld mélyébe süllyedt, mintha csak azt akarta volna hirdetni: Minden mulandó e földön!

dódi vicinális vasuton utazó közönség és az üzletkezelőség érdekei — legalább látszat szerint — nem haladtak egymás mellett párhuzamosan, hanem többé kevésbé keresztezték egymást és így kisebb, nagyobb surlódásokra szolgáltatott alkalmat.

Az igazságos kritika nem lehet egyoldalú. Ahol két fél összeszólalkozik egymással, ott mindenkinek van valami sérelme, mely vagy valóságban alapul vagy pedig csupán alanyi felfogásban gyökerezik. Egy harmadikra van ilyenkor szükség, aki higgadtan mérlegelje a két fél álláspontját és érdektelenül mondjon ítéletet az érdekösszeütközés eseteiben.

Legtöbbször az szokott történni, hogy a vitatkozás hevében mindenik követ el valami hibát, ami aztán természetesen gátolja a kívánatos egyetértést. Az igazságos kritikának feladata ledönteni az elválasztó falakat és párhuzamos vágányokba visszaterelni a kizökkent érdek-kerekeket. Épen ezért az igazságos kritika nem lehet sérelmes sem az egyik, sem a másik félre.

A nehézményezett esetekből azt a meggyőződést merítettük, hogy az érdekek harcában a vicinális vasuton utazó közönségnek is fáj valami, de ezt a sebet a publikumon inkább a szükség ejtette, mint az üzletkezelőség. Ez utóbbinak is fáj valami, amit ismét a publikumnak nem rossz akarata, hanem kissé tulcsigított követelése idézett elő.

Nagyon helyesen teszi az üzletkezelőség, hogy a művelt közönség méltányos bírálatára appellál és ennek segítségét kéri az érdek-ellenték igazságos és méltányos kiegyeztetése céljából, mert hiába, csak kölcsönös méltányossággal lehet itt a diszszonanciát megszüntetni és harmonikus egyetértést létesíteni.

Most legközelebb volt alkalmunk ezen a vicinális vasuton először utazni s mondhatjuk, hogy a rend tekintetében semmi kívánni valónk nem lehetett az üzletkezelőséggel szemben. Nem időztünk sehol szükségtelenül s a vonat vezetőszemélyzete mindenütt a legnagyobb figyelmet és szolgálatkészséget tanúsította az utasokkal szemben.

Egy dologgal azonban sehogy sem tudtunk kibékülni s épen ennek akarunk most kifejezést adni. Az üzletkezelőség jelen sorainkból is meg lehet győződve róla, hogy tollunkat csak a méltányosság vezérli s ezért bizalommal

várjuk, hogy az üzletkezelőség előzékeny és szintén méltányos lesz kérelmünkkel szemben.

De térjünk a dologra. Ezen a vicinális vonaton — mint a vezető személyektől értesültünk — nem volt egyetlen egy kupé sem, ahol a kocsi belsejében szabad volt volna dohányozni. Meglehetősen utat tettünk már életünkben úgy hazai, mint külföldi vasutakon, de nem láttunk soha olyan vasutat, sem fő-, sem szárnyvonalat, ahol a dohányzást a kocsi belsejében tilalmazták volna. Az utasoknak mindig elenyésző csekély része az, amely nem tudja túrni a dohányfüstöt, a legnagyobb rész vagy dohányos, vagy legalább nincs ellenére a dohányzás.

Jól van, hát legyenek kocsik nem dohányzók számára is, de ne kényszerítsék az utasok legnagyobb részét a dohányzástól való tartózkodásra épen olyan vasuton, amelyen a legtöbb ember kedvtelésből, szórakozásból utazik. Köszönjük az olyan szórakozást, ahol még dohányozni sem lehet, de nem kérünk belőle.

A villamos vasuton még csak elmegyünk egy pár perczig a kocsi nyílt hátsó részében állva és dohányozva, de már azt senki sem követelheti tőlünk méltányosan, hogy a Szatmár-hegyig tartó uton mindig a nyílt téren álljunk, még nyáron sem, annál kevésbé a zordonabb évszakokban!

A dohányzás tilalmazása a kocsi belsejében annyira feltűnő, hallatlan és méltánytalan intézkedés, melylyel a dohányzó utasok nem békülhetnek ki soha.

A jog és méltányosság azt követeli, hogy az utazó publikumnak minden olyan igényei kielégítenek, melyek a vasut anyagi érdekeit nem kockáztatják. A dohányzás pedig olyan igény, mely távolról sem ütközik bele a vasut érdekébe, de még az üzletkezelő ur érdekébe sem, mert ő, mint nem dohányos, mindig fog találni olyan kocsit, ahol kikerülheti a dohányfüstöt.

Nem kedvezményt, de jogos és méltányos dolgot kérünk, midőn a dohányzás tilalmának megszüntetését kérjük.

II.

A közönség köréből.

A Heti Szemle múlt számában a nagy közönség inzultálására egy cikk jelent meg „Mulatozás és életmentés” czim alatt: mert abban semmi egyéb nem létezik kihívásnál. Nagyon sajnálatraméltó, hogy azon sorokat író oly nagy

Gyönyörű augusztusi este van. A nap már lenyugodott, mintha csak el akart volna rejtőzni e szomorú esemény elől. A hold, a csillagok ezrei feljöttek, az esti harmat pedig már előre lesírja könyeit a bekövetkezendő pusztulás helyére. A zenekar is elhallgat, édes álom nehezedik a kastély minden lakójának szemére, hogy helyrepótolva az elveszett erőt, új életre és küzdelemre hívja fel a meglevőt. A kastély papja álmodik, álmai szépek lehetnek, mert az álmoképbe harangok hangjai is vegyülnek. Felébred: álom volt, szép álom, de nem az egész, mert a harangok kongását most is hallja. Tovább hallgatódzik. „Kongatnak, baj van”, — kiáltja; lerohan az udvarra s legnagyobb esodálkozásal látja, hogy a tornyok lejjebb szállnak, inognak s ingásukban a harangokat vésteljesen konditgatják. Épen éjjel van. Menteni emberi életet, menteni mindent, a mit csak lehet, sugta lelkiismerete s azt kiáltotta a rendkívüli tünemény által felriasztott egész ház öpe is. A száj a sziv teljéből beszél, — mondja a Szentírás, hozzáteljük: nemesak beszélni, hanem cselekszik is. Hivatásos, hithű, szilárd pap lehetett, mert a veszély beállta-

val első gondolata a legdrágább kincsre, a legméltóságosabb Oltáriszentségre irányul. Fölrohan a kápolnába s saját életének veszélyeztetésével, az előtörő források miatt mellig vízben magasra tartva az Oltáriszentséget szerencsésen biztos helyre viszi a legszen- tebbet. Lassan ment a süllyedés s a mi a legesodálatosabb, semmit sem mentettek meg ugyan az anyagiakból, de emberéletben kár nem esett. Reggel 6 órakor a templom tornyának keresztjét még látták; 8 órakor azonban egyenlő volt minden a föld színével. A természet megörökítette e helyet, mert sárgaszínű homokkal fedte be a rejtélyes talajt, minőt az egész vidéken csak ott találhatni. Az árkokban, gazdasági épületekben s egy Mária-kápolnaban semmi kár sem történt. A veszteség azonban így is még csak közelítőleg sem állapítható meg, mert a kastélyon és felszerelésén kívül rengeteg műkincs lelte a föld mélyében sirját. Kétszáz személyre való ezüst készlet, aranyneműek, drágaságok, sok kép, festmény, egyszóval minden, ami egy ősrégi, grófi és műkincsekben gazdag kastélyban becses csak elképzelhető.

ördögi gyűlötségben él az igazság istenasszonyával, még azon esetben is, ha arra számított, mikép vak lévén, nem látja meg sorait, nem volt szabad azokat írnia, mert ha vak is és nem lát, de nem süket és így mindent meghallhat és meg is hall. És így nincs más hátra mint „Justitia” asszonytól bocsánatot kérni, mert nem tudna bármilyen drága áron sem egy tanut fogadni, — nem arra, a mit soraiban állít hogy az utasokon a mulatozás utáni állapot szemebetűnő jelei látszottak — de még arra sem, hogy az utasok bármelyikén a jókedv előjelenek sötétségéből messziről felderengő szürke hajnalfény sugárkája is ezerszeresen nagyító szemlencsén is felfedezhető lett volna. — És ez, hogy így volt, tudom igazolni ingyen, 10—20—30 tanuval és pedig ingyen! De ez nagy szerencse kivált arra nézve, ki a hívatott sorokat írta, mert ha az utasok közül csak egyetlen egy is elveszti lélekegyensúlyát, az utasokat lekísérő vinczellérek egyes szavakra és kórusára hallgat, hogy „üsse!” vagy „üssük!!!” ugy cikket író ma halva feküdne vagy legenyhébb esetben nyomhatta volna betegágyát — Ez nem történt meg, ez az utazó közönség érdeme, hogy ott helyben annyi gorombaságot eltűrt büntetlenül. — Ezért a hírlapban közönyt kellett volna mondani nem pedig ismét insultálni; — mert tessék elhinni, hogy minden actió reactiót szül, és egyszer egy részeg vagy paraszt ember olyan elégtételt vesz magának, a milyen épen neki tetszik. Azért tanácsolom, jó lesz a közönség bántalmazásával felhagyni, és békétűrését tovább nem próbálgatni és egy hírlapi cikket kibocsátani nem olyan címmel, mint a mai is, ha nem így czimezni „Proclamatio.”

Alantírott tudatom a nagyérdemű, hegyre ránduló közönséggel, miszerint paszomántos ruhámat és zsinóros sapkámat magamra öltöm és az utazó közönség rendelkezésére állok, ígérem, hogy a mai naptól minden induló háznáj a felszállhatási vagy indulási idő csengővel és szóval jelezve lesz és így ezentul nem lesz a közönség kénytelen ki ekkor, ki akkor a vonatira ugrálni, mivel a készenlét mindig jelezve lesz. Ígérem, hogy a meneteket pontosan betartom és betartatom. — Ígérem és megtartom, hogy a mult évben megrendelt, de meg nem érkezett 4 drb. személyszállító kocsiból egyet az igazgatóságtól kierőszakolok és így nem lesz kénytelen a marhaszállító kocsiba jutott utazó

A tünemény okát biztosan nem tudják megállapítani; valószínű azonban, hogy e páratlan jelenség a föld gyomrában elemi erővel működő források eredménye, melyek kimosva a kastély alatt levő talajt, hatalmas űrt képeztek. E föltevés mellett vannak az előtörő vizek s az a körülmény, hogy a kastély szomszédságában lévő patak annyira megáradott, hogy az árkoknál vont s a Mária-kápolna védelmére szolgáló magas falat is majdnem ledöntötte.

A családi sirbolt kapui felpattantak s az ott levő holttetemek közül a víz sokat felszínre hozott, melyek most a Sztáray grófok templomában, Sztáran nyugosznak. Érdekes ezzel kapcsolatban Lodron grófnő tetemének története, melyre szintén ráakadtak hét mértföldre a katasztrópha helyétől, de nem tudták először kilétét megállapítani. Ugyanis egy szerencsétlen véletlen után ítélve a lábain levő fekete selyem harisnyák miatt, minőket véleményük szerint az akkori időben csak zsidónők szoktak volt hordani, zsidónak nyilvánították, s mivel senki sem akarta eltemetni, a zsidó temetőben tették örök nyugalomra. A Szirmay-család házipap-

közönség összesége állva és zsufova járnai, hanem legalább is fele mindenkor leülhet. — Ígérem azt is, hogy miután meggyőződtem róla személyesen, hogy a dohányzó közönség esőben és szélben volt kénytelen eddig a tornáczon állani, hol még az a kényelmetlensége is volt, hogy az Előcserre nagy erővel kapaszkodó kazán kéményéből tüzes sziporka özönével volt elborítva, ezen rendtelenségen úgy segitettem, hogy az állami fővonatok mintájára dohányzó kocsiról gondoskodtam. Ígérem azt is, hogy a nekem szép hasznót hajtó vasuton levő korcsmát — miután arról győződtem meg, hogy kiszolgáló cselédeim azzal a nagy kosárral az utasokat ide-oda lökdösik, még a nők kalapját vagy ruházatját sem kimélvén embertelenül bának el — ezennel beszüntetem. Végül pedig beösmérem, hogy ezen vasut a közönség jóvoltáért létesitettem, nem pedig a hogy eddig gyakorlatban volt; a közönség létezett a vasutért.

De mit ér itt a panasza, forduljunk oda, hol segítenek is rajta.

Tekintetes Nemes városi tanács!

Szatmár város közönségének 100.000 forintja fekszik e vasutban, milliója a hegyben. A nemes város tanácsának, hogy polgárai boldogulhassanak, mindent meg kell kísérteni, mert erkölcsi kötelessége, de a legszentebb akarata mellett sem tudja minden kísérletezését gyümölcsözővé vagy hasznót hajtóvá tenni. Egyik ilyen kísérletezése a hegyi vasut, mely rövid élete ideje alatt tanuságot tett arról, hogy jó kezek között nagy hasznót hajtó vállalata leend e városnak.

Azon alázatteljes kéresemmel fordulok a tek. városi tanácshoz, hogy hatáskörében méltóztassék oda hatni a tek. vasuti Igazgatóságnál, hogy a vasut személyzete mindenkor kötelességtudó, a vasut ügyét szíven hordó, törvényeket megtartó egyénekekkel, nem pedig magán érdekért szaladó alkalmazottak önkénye alá legyen helyezve

Szatmár, 1901. május 23.

Tisztelettel,
Utás.

Aszatmár-ugocsamegyei rk. néptanító-egyesület közgyűléséhez.

Régi vágyam teljesüléséhez jutok el, mikor e jelen sorokat megírom. — Az 1868. XXXVIII. t. cz. értelmében a tanítóképző-

ját azonban egy szellem igen sokáig kinozta álmaiban és arra kérte, hogy a zsidók meg nem szentelt nyugvó helyéről hitének megfelelő temetőbe tegyék pihenni. — Ez meg is történt. — Tehát ismét csak véletlennek köszönhető, hogy e családhoz tartozó Lodron grófnő vallásának és családjának megfelelő helyen nyugszik.

Azóta majdnem száz esztendő mult el. Eddig csak egy harangot sikerült megtalálni. De nem is igen kutattak, mert bizonytalan, vajjon a sülyedés egyenes, vagy más irányban történt. Pedig úgy a családra, mint a művészetre nézve igen érdekes adatok kerülneek napfényre. A föld pora fedi tehát a kastélyt s drágaságait; feledés homálya borítja az ott történeteket. De talán már nem sokáig, mert Zichy Géza gróf és a Szirmay család érdeklődik az elsülyedt várkastély iránt és nincs kizárva, hogy okszerű furatások és ásások felderítik a thorrissai kastély titkát.

intézeteknek gyakorló iskolával kell „összekötve lennie, melyben a növendék tanítók gyakorlatilag képeztessenek.” Szatmár egyházmegyének van kir. kath. tanító és ugyan-csak kir. kath. tanítónőképző-intézete, de nincs ezek mellett gyakorló elemi iskolája. A mit a multban és jelenleg is gyakorló iskolának neveztek és neveznek, azok nem gyakorló iskolák, azok, és ezt magam is állítom, mintaszerűen vezetett, osztályonként elkülönített, a törvény szellemének minden ízében megfelelő elemi iskolák, értem ezek alatt a kath. fi-iskolát és a zárdabeli leány elemi iskolát; mely iskolák azonban semmi körülmények között nem alkalmasak arra, hogy képét nyujtsák egy hat osztályt magába fogadó osztatlan iskolának; már pedig a szatmári kir. kath. tanító-és tanítónőképző-intézetekből kikerült növendékek nagyrésze, még pedig tulnyomó nagyrésze, nemde osztatlan iskolához kerül?! A tanév megkezdődött.

Előveszi a fiatal tanító „Az egytanítóval bíró elemi népiskola leczkerend“-jét, azt igen szépen lemásolja és ráadásul kifüggeszti iskolájának falára. Mi is van abban a leczkerendben? Van abban „betűtörítés, szókiismerés, emlékezés előkészítés” és sok más egyéb. Mit csináljon a fiatal tanító a betűtörítéssel, a szókiismeréssel, meg a többi csendes foglalkozásra szánt anyaggal? hiszen ő ezeket gyakorlatilag soha sem látta, mert nem volt reá alkalma, ő csak egy osztály munkásságának volt szemtanúja. Nem kis dolog az, egy osztatlan iskolát hat osztálylyal vezetni, főleg ma, mert a legújabb miniszteri rendeletek szerint, törlendő a „csoportok” rendszere s helyette az osztály-rendszer keresztülvitele van szigorúsággal meghagyva.

Igen kérem a dologhoz értő tanférfiakat, ne méltóztassanak a jelzett körülményt kicsiségnek tekinteni, mert én hosszas, 18 évi tapasztalat után csak azt mondhatom, hogy az nem oly kicsiség, mint aminőnek talán felületesen ítélve első pillanatra látszik — Igen sok esetben kitűnő tanképesítéssel, — az ennél gyöngébbeket nem is veszem például, — rendelkező fiatal tanító, éveken keresztül csak tapogatózik egy osztatlan iskolában, hát ha még annak félórás rendszerét is követi, úgy akkor még több éven át, a legjobb igyekezet mellett is, a semmittevésnél alig tett többet. Az osztatlan iskolának, a többi között, még egy nagyhorderejű művészete van és ez a csendes foglalkoztatás.

Nagyon sok szépet, gyönyörű dolgokat elsajátíthatnak a tanítóképző-intézeti növendékek a szatmári képzett és ügybuzgó kath. tanítóktól, de a csendes foglalkoztatás művészetét nem; de ez nem a tanító kar hibája, hanem a rendszeré. No, ugyancsak megjárná az a tanító, ki, míg egy osztálylyal foglalkozik, addig a másik osztályt „emlézés“-t adna, pedig ez is benne van a leczkerendben.

Nemkülönben járna az a másik tanító, a ki egy tanéven át a leczke-rendhez alkalmazkodva, szókiismeréssel, másolással töltené ki a csendes foglalkozás órarendjét.

Az osztatlan iskola gerince a kellő és szakértelemmel nyujtott csendesfoglalkozás, melyet békák közé szoritani nem szabad, a csendes foglalkozás kell, hogy kísérelje legyen a tanult tananyag. Igen kíváncsi vagyok arra, hogy mint csinálna az a most vizsgázó tanítójelölt, ha egyik írásbeli gyakorlatul ezt kapná: „Adassék elő bármely időszakban, egy napi tananyag a csendes

foglalkozásokkal együtt az osztatlan iskolában.

Nagyon sok gyakorlatra és őszinte komoly törekvésre és talán még komolyabb körültekintésre van szükségünk, hogy birtokába juthassunk a szakszerű csendes foglalkoztatásnak. Ezt kell elsajátítani az élet küzdelmeibe kilépő fiatal tanítóknak s hogy ez megoldást nyerhessen, vegye kezébe az ügyet a „szatmár-ugocsa-megyei róm. kath. néptanító egyesület” és eszközölje ki, hogy a képzők mellett egy-egy osztatlan gyakorló minta elemi iskola létesíthessék, melyek a reájok fordított költségeket szellemeikben busásan fogják az egyházmegyének visszatéríteni.

Deák József.

Hirek.

Pünkösöd első napján a székesegyházban Ó méltósága a püspök ur végezte az ünnepélyes szent misét, ugyanezen ó intézett sz. beszédet a közönséghez, második nap Szabó Norbert nagyprépost misézett, a szent beszédet Kovács Gyula képezdei tanár tartotta.

Gyászhir. Özvegy gróf Sztáray Antalné, született Batthyány Francziska grófnő csillagkeresztes palotahölgy és az Erzsébet-rend I. osztályának tulajdonosa, Budapesten elhalt. Hült tetemeit e hó 26-án d. u. 4 órakor Nagy-Mihályon helyezték a györkehegyi családi sírboltban örök nyugalomra.

Nemes jótékonyág czim alatt közöltük lapunk múlt számában Vanke József nagykárolyi nyug. kegyesrendi tanár és tb. kormánytanácsos legujabban tett alapítványait, a végösszegeknél azonban sajtóhiba csuszolt be, mert az adományok nem 5290 koronát tesznek ki, hanem kerek ezer koronával többet. Ezenkívül a felsorolt alapítványok között a közkeresztetkekre felajánlott 142 kor. 44 fill. nem fordul elő. Ezzel együtt a nemeslelkű kegyesrendi tanár adományai 6432 kor. 44 fillt tesznek ki összesen.

Kovács Leo bizottsági tag ismét három indítványt nyújtott be a városi tanácshoz, a leglényegesebb a 3 közül a szatmári 12-ik honvéd ezrednek városunkba való összpontosítása iránt tett indítványa, melynek következtében városi tanács, hivatkozva azon nagy anyagi áldozatokra, melyeket a város a katonai intézményeknek hoz, felterjesztésben kérte a honvédelmi minisztert, hogy tegyen intézkedést aziránt, hogy az áldozatot hozó polgárok szórakoztatására szolgáló honvédzenekar városunkból egy perczre se távolítsák el, továbbá hogy az ezred összpontosítások városunk határain tartassanak meg.

Ezüst menyegző. Privigyei Bertalan turvékonyai körjegyző s neje szül. R. Nagy Mária urnő e hó 30-án ünneplik házasságuk 25-ik évfordulóját. Az ünnepséget családi körben, a rokonok és a család jóbarátainak részvételével ünnepli meg a jubiláns házaspár.

Művész szolgabíró. Komoróczy Iván nagybányai szolgabíró a Nemzeti Szalon legutóbbi kiállításán két festményvel vett részt, melyet némely kritikuskok a lapok hasábjain igen sikerülteknek mondanak.

Gyászhir. Zanathy Gábor abrudbányai járásbíró e hó 24-én életének 47-ik, boldog házasságának 17-ik évében Nagy-Károlyban elhunyt. Halálát szerető neje, négy gyermek és kiterjedt rokonság gyászolja. Hült tetemeit e hó 26-án helyeztettek örök nyugalomra,

az engesztelő szent mise áldozat június 4-én mutatattik be a nagykárolyi róm. kath. templomban az egek Urának. — Fogarassy József rendőriszteviselő szombaton este férfikorának virágában elhunyt. Rendkívül meglepte a közönséget a halálhír, szinte hihetetlen volt, hogy akit néhány nappal ezelőtt fiatal élet-erőtől duzzadva láttunk, már nincsen az élők sorában. Atlétai termetű, hatalmas alak volt, kiből legalább is egy félszázad nézett ki. Pénteken mult egy hete, hogy nászának látogatására ment, utközben meghült, a betegség ledöntötte lábáról, s halva hozták vissza városunkba. Temetése pünkösöd második napján a közönség nagy részvétele mellett történt.

Igazságügyi kinevezések. Az igazságügy-miniszter ifj. Indre László debreczeni kir. járásbírói joggyakornokot a gyergyó-szentmiklósi kir. járásbíróshoz aljegyzővé. — a debreczeni kir. ítélő tábla elnöke dr. Visky Sándor, debreczeni kir. törvényszéki díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

Hymen. Pekker István eleki gyógyszerész a napokban fogja vezetni oltárhoz városunkban Keresztes András városi bizottsági tag leányát, Gizella kisasszonyt. Eisendorfer Károly felsőfalusi gyógyszerész pünkösöd második napján tartotta esküvőjét Szönyi Ilona avasvélőfalusi állami tanítónővel.

Orvosi kinevezés. Gróf Károlyi Sándorné a Mária Valéria cs. és kir. főhercegnő ő fensége védnöksége alatt álló „Budapesti Országos Első Gyermekekmenhely-Egyesület” elnöknője Lipeczky Andor szigorló orvost, városunk fiát, nevezett intézethez t. alorvossá nevezte ki. Gratulálunk!

Az országos tornaverseny. Vidám trombita szó és dobpergés közt vonult be a helybeli kir. kath. főgymnasiámnak az országos tornaversenyen részt vett tanulói. Elmondhatjuk róluk, hogy becsülettel állták meg helyüket. Győzelemmel tértek haza! És pedig az első nap a nagy vándordíjért való küzdelemben az intézet 8612 ponttal elismerő oklevelet nyert, ugyanezen első nap a VI-ik osztály futás versenyében bronzérmet nyert. Második nap Szegedy Pál VII. o. t. a függeszkeedésben és Kürthy Endre VI. o. t. a rudmászásban ezüst érmet és tiszteletdíjat nyertek. Ugyanezen második nap a füleslapda versenyben küzdött 10 tanuló a szolnoki áll. gymn.-al. A kezdés a szolnokiakat, a helyválasztás a szatmáriakat illette. Az egész verseny alatt a helybeliek fölényben voltak, úgy hogy 15 percz alatt 4: 1 arányban győztek a szolnokiakon s ezzel a labdázó 10 tanuló bronzérmet nyert. E versenyben részt vettek: Pável F. Erdélyi G. Gerincey P. Röch B. Kürthy E. Ambrózy J. Gyene J. Tombory E. Seliga M. és Ádám J. — A verseny második napján részt vett József főherceg is, fenséges nejével és egész családjával, valamint a miniszterek is többen s számos notabilitás. A ver eny előtt, szombaton, Wlassics Gyula közokt. miniszter, Berzeviczy Albert, Erdődi Béla kíséretében intézetünket ebéd alatt meglátogatta s a tapasztaltak felett teljes meglegedését nyilvánította.

Aranybánya. Fehér Grigor Iuj Vaszi turczi lakos talált egy kiterjedt arany, gyémánt- és ólom eret a turczi közbirtokosság tulajdonát képező föld területen; állítólag a bánya rendszeres kiaknázásához s feldolgozás végett a termékeknek Nagy-Bányára való szállításához már hozzáfogtak.

Siremlék felavatás. A mátészalkai kerület volt országgyűlési képviselőjének és kép-

viselőházi jegyzőnek, Péchy Jenőnek diszes siremléket állítottak a gebei temetőben, melynek ünnepélyes átadása június 5-én fog megtörténni. Az átadást Illosvay Endre főszolgabíró, a szoborbizottság elnöke alkalmi beszéd kíséretében fogja eszközölni.

Jótékonycélu táncmulatság. A nagykárolyi m. kir. hivatalok díjnokai az országos díjnok egyesület nyugdíjalapjának gyarapítására június 8-án Orel Gáza kir. pénzügyig. helyettes és Jancsó Gyula kir. aljárásbíró védnöksége alatt Nagy-Károlyban a régi kaszinó helyiségében tánccezal egybekötött nyári mulatságot rendeznek. Belépő-díj személynként 1 kor. 20 fill. családjegy 8 kor. Kezdeté este 8 órakor.

Az érettségi vizsgálatok szóbeli része a kir. kath. főgymnasiumban június 13. 14. 15. és 16. napjain, a tanképesítő vizsgálatok szóbeli része a kir. kath. tanítóképző intézetben június 17 és 18-án fog megtartatni.

A nagykárolyi Kölcsey-egyesület 1901. évi június 2-ik napján tartja rendes évi közgyűlését s ezzel kapcsolatban a Kölcsey-szobor megkoszoruzását s a helybeli kegyestanítórendi társházon elhelyezendő Révai-Erdősi emléktábla leleplezését. Az ünnepély műsora a következő: I. D. e. 9 órakor az egyesület tagjai a vármegyeháza alispáni kistermében gyülekeznek s egynegyed 10-kor a Kölcsey-szoborhoz vonulnak, hol az egyesület koszorúja letéteik. II. D. e. háromnegyed 10 órakor az egyesület választmánya a vármegyeháza alispáni kistermében választmányi ülést tart. III. D. e. 10 órakor tartja az egyesület évi rendes s egyszersmint tisztújító közgyűlését a vármegyeháza nagytermében, következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó, tartja: Nagy László. 2. Titkári jelentés, tartja: Dr. Schönplug Béla. 3. A pályadíjak kiosztása. 4. Részletek a „Kölcsey hatása Szatmárvármegyére” czimű pályadíjnyertes műből. Irta és felolvassa Csomay Győző. 5. Pénztári jelentés. 6. A választások megejtése. IV. Közgyűlés után következik a nagy nyelvújító Révai Miklós és a branyiszközi hős Erdősi Imre, mint a nagykárolyi kegyestanítórendi társház volt lakójának emlékezetére készített tábla leleplezési ünnepélye, következő műsorról: 1. Kölcsey Hymnus, előadja a nagykárolyi dalegylet. 2. Ünnepi beszéd, tartja: Baudisz Jenő. 3. „Révai,” pályadíjnyertes költemény. Irta Szabados Ede, szavalja Bornemissza Gáza. 4. Vörösmarty szózata. Előadja a nagykárolyi dalegylet.

Vizsgarend. A szatmár-németi ev. ref. főgymnaziumban a folyó 1900—1901-ik évi nyilvános vizsgálatok és iskolai ünnepélyek következő sorrendben és helyen fognak megtartatni: Június 5-én d. u. 3 órától vizsgálat a gyorsírásból a IV. osztály termében. Jun. 8-án d. u. 4 órától vizsgálat a tornából a gimn. udvarán. Jun. 9-én a délelőtti istentisztelet bevégezése után önképzőköri záró-ünnepély, kapcsolatosan az ének és a zenevizsgálattal a rajzteremben. Jun. 13-án d. u. 4 órától az izraelita tanulók vizsgálata a vallásstanból a IV. osztály termében. Jun. 16-án d. e. évfárázó istentisztelet a szatmári ev. ref. templomban, Jun. 16-án d. u. 3 órától a zenét tanuló kisebb növendékek vizsgálata az ev. ref. egyház tanácstermében. Jun. 17-én d. e. 7 órától az I. oszt. nyilvános vizsgálata. d. u. 4 órától a II. oszt. nyilvános vizsgálata. Jun. 18-án d. e. 7 órától a III. oszt. nyilvános vizsgálata. d. u. 4 órától a IV. oszt. nyilvános vizsgálata. Jun. 19-én d. e. 7 órától az V. oszt. nyilvános vizsgálata. d. u. 4 órától a VI. oszt. nyilvános vizsgálata. Jun. 20-án d. e. 7 órától

a VII. oszt. nyilvános vizsgálata. Az egyes osztályok nyilvános vizsgálatai a rajzteremben tartatnak. Mindezen vizsgálatokra és iskolai ünnepélyekre a T. szülőket, a nevelés- és tanügy barátait, az intézetünk ügyei iránt érdeklődő T. közönséget tisztelettel hívja meg. Szatmár, 1901. május 23. az igazgatóság.

Művész estély. R. Kovács Laura urnő, bpesti nőképző magántanintézet igazgató tulajdonos, s országsszerte ismert hirneves (recitátor) szavaló művésznő, és A. Kovács Bella urnő, ének-művésznő közreműködésével, folyó év és hó 30-án, csütörtökön a Kossuth-kerti kioszk dísztermében művészestélyt tart. Műsor: Petőfi, Arany, Tompa, Vörösmarty, Kis, Ilosvay költők művei. Operette és Népdalok. Helyárak: Számozott ülőhely első II. sor 2 kor. Számozatlan 1 kor. 20 fill. Állóhely és gyermek jegy 80 fillér. Kezdeteste 8 órakor. Jegyek az estélyre előre válthatók. Az énekszámokat a helybeli honvédekzenekar kíséri, ugyszintén szünetek alatt is fog játszani.

Fogyasztási szövetkezetünk megalakulása e hó 31-én délután 5 órakor a városháza közgyűlési termében tartandó közgyűlésre van tervezve, a melyre ugy az eddigi tagok, mint egyéb érdeklődők is ezennel meghivatnak.

A záró és tanképesítő vizsgálatok sorrendje a kir. kath. tanítóképző intézetben a következőleg állapított meg: június 1-én vizsgálat a hittan, számtan és német nyelvből az I.-s, a hittan és számtanból a II., a hittan, neveléstan és módszertanból a III. osztályban. Június 3. 4. 5. a tanképesítő vizsgálatok írásbeli része. Június 5-én délután 3 órakor vizsgálat az ének és zenéből a II. osztályban, június 7-én a neveléstan és természetrajzból az I., a magyar és neveléstanból a II., a természettan, német és gazdaságtanból a III., június 10-én délután 3 órakor az ének és zenéből a III. osztályban, június 12. és 13-án magánvizsgálatok, június 11-én vizsgálat a magyar nyelv, ének és zenéből az I., a módszertan és földrajzból a II., a magyar, számtan és természetrajzból a III. osztályban, június 14-én a földrajzból az I., a német és természetrajzból a II., a történelem és mértanból a III. osztályban, június 16-én Te Deum és az iskolai év ünnepélyes bezárása, ekkor a 3 első osztály hazabocsátatik. Június 17. és 18-án lesz a tanképesítő vizsgálatok szóbeli része.

Halálos végű szerencsétlenség történt tegnap a Diána-utczán. Házépítés alkalmával Horváth István ács olyan vigyázatlanul jártkelt az állványon, hogy alázuhant és azonnal szörnyet halt.

„Szűz Mária a mi anyánk” címmel rendkívül izléses, kedves könyv hagyta el a Pázmány-sajtót. A könyv szerzője Kovács János, nagy szent Vazul rendi áldozópap Mária-Pócson, ki Rield Kázmér jézustársasági atya hasonló tárgyú művét szabadon fordítva magyar viszonyokhoz alkalmazá. A 26 gyönyörű olvasmány mindmeganyi kész szentbeszéd, melyekben a ker. kath. hit főigazságai, a lelki vigasz legértékesebb tanácsai, a szűz Mária-cultus legszebb gyöngyei vannak koszoruba fűzve s megragadó, hatásos példákkal illusztrálva. Különösen becses a szűz Mária fájdalomiról írt 7 olvasmány, mely után függelékül a pócsi kegykép előtt végzendő ima s a két legnépszerűbb Mária-ének következik. A 176 lapra terjedő, 28 remek képpel ellátott, diszkötésű könyv kapható a szerzőnél bérmentes küldéssel.

Helyszíni bejárás. Dunaföldvár, Debreczen és Máramaros-Sziget közt műútépítését ter-

vezi az állam. E czélből most ejtik meg a helyszíni bejárást, melyben a miniszteriumat Hartig Sándor osztálytanácsos képviseli, kinek kíséretében van Kovács Lajos műszaki-tanácsos is. A vármegyét Ilosvay Aladár főjegyző és dr. Schönplug Richárd tiszti főügyész képviselik. Az államépítészeti hivatal részéről Kacsó Károly főmérnök Lichtenstein Lajos és Holéczy Gyula vannak jelen. A bejárás 28-án vette kezdetét, Nagy-Károlyból indult ki a bizottság a majtényi és szamosdobi határig, másnap a majtény szamosdobi határtól Sárköz község határáig eszközölte a bejárást, ma Av. Ujvárosban gyülekezve Sárköz határáról Szatmár és Máramaros-megye határáig, holnap az avas-ujváros-técsői utvonali variánsaira terjed ki a bejárás. Innen Máramarosba megy át a bizottság. Az osztálytanácsos intézkedik, hogy a földmunkálatok azonnal megkezdősenek.

Juniális. A szatmár-németi fodrász iparosok a városunkban létesítendő mentő egyesület javára felszerelések beszerzésére folyó évi június hó 16-án a Kossuth-kerti „Kioszk”-ban zártkörű juniálist rendeznek, melyre a n. é. közönséget ez uton is meghívja a rendezőség. Belépőjegy személyenkint 1 korona 20 fillér. A mulatságon Bunkó Vincze zenekara fog közreműködni. Felülfizetések tekintettel a jótékonyczéllra szívesen fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A táncmulatság kezdete este 8 órakor. A mentő-egyesület jótékony működése félreismerhetetlen, városunk népessége, fejlődése, forgalma ma már elodázhatatlan szükségessé teszi egy modern felszereléssel bíró mentő-egyesület létesítését. Az általános óhaj eme megnyilatkozásának valósulásához akarjuk közelebb vinni a mentés nemes és jótékony ügyét akkor, midőn meg akarjuk alapját vetni e humánus intézménynek s reméljük, hogy a nagyközönség czélunk elérésében látogatásával, áldozatkésziségevel támogatni fog.

Elhalasztott választás. A központi bizottság a debreczeni kereskedelmi és iparkamarába szükséges kültagok választására kitűzött határidőt elhalasztotta s újabb határidőt június hó 22. és 23-ik napjait tűzte ki. 22-én a kereskedők, 23-án az iparosok szavaznak. A választás a városház nagy tanácstermében d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 óráig ejtetik meg.

Villamosunk nyári menetrendje szerint az uszodai idény alatt villamosunk a Szamoshidig jár. E meneteit pünkösdkor kezdte meg, félóránként közlekedik; Hat perccel minden fél és egész óra előtt indul a hídól, pontban a fél és egész órákban van a másik kocsival találkozása a Deákterén 5 perccel minden fél és egész óra után, ér az Atillautczára s 10 perccel a fél és egész órák után a Népkertbe illetve m. á. v. pályaudvarra. Visszafelé minden fél és egész óra előtt 10 perccel indul a Népkertből (m. á. v. pályaudvarról) 5 perccel fél és egész órák előtt van az Atilla-utczán, fél és egész órákban a Deákterén, 5 perccel fél és egész órák után a hídánál. Apróbb eltérésekről a menetrend-hirdetmény ad fölvilágosítást.

Hazafias festmények az iskolák számára. A közoktatásügyi miniszter a hivatalos lap útján pályázatot hirdet oly történeti festményekre, melyek színes sokszorosításban a történeti és művészeti érzék kifejlesztésének és a hazafiai érzelmek állandó ébrentartásának eszközei legyenek az elemi népiskolákban. A pályázat feltételei a következők: 1. kívántatik egyelőre a következő 7 festmény: a) Árpád pajzsra-emelése, b) A honfoglaló magyarok átlépik az ors ág határát. c) Asztrik adja a koronát Szent Istvánnak.

d) Szent László megszabadítja a fogoly leányt. e) Könyves Kálmán a meghódított magyar tengeri partvidék hódolatát fogadja és megerősíti a dalmát városok kiváltságait. f) IV. Béla és a Tatárjárás. g) A morvamezei csata. — Egy-egy festmény tiszteletdíjja kétezer korona, mely összegnek fele a vázlat elfogadása, másik fele pedig a kész kép átvétele után válik a művész javára esedékes. A festmény az állam tulajdonát képez s közgyűjteményben nyer elhelyezést. A történeti tárgy korhoz hű részleteiben való tájékoztatásáért forrásművek ajánlásáért a közoktatásügyi miniszterium VI. a) ügyosztályhoz s az ezenkívül szükséges utbaigazításokért dr. Marczali Henrik budapesti tudomány egyetemi nyilvános rendes tanárhoz fordulhatnak a pályázók.

Utonállás. E hó 13-án az est késő óráiban az ungvári vásárról hazafelé utazó Grünberger Májer lyutai kereskedő fiával és 4 társával a Dubrinics és Csornoholova közötti uton a viczinális vasuton dolgozó munkások által megtámadtattak. Három ember a lovakat fogta, a többi a szekeren ülőket ragadta meg s már húzták lefelé, amikor szerencsés-jükre a hátulról érkező vásárosok által a támadók megzavartattak gáztettükben. Ugyanez este s ugyanezek által támadtattott meg Moskovits Dávid lyutai kereskedő 3 társával, kik hasonló véletlen szerencsére menekedhettek meg a megraboltatásuktól. Az esetet bejelentették a nagybereznai szolgabírói hivatalnak.

Termény árak.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	9	80	7	—
Kétszeres	5	70	5	90
Rozs	6	20	6	30
Árpa	5	20	5	30
Zab	5	80	5	90
Tengeri	5	20	5	30
Kása	8	80	8	90
Fehér paszuly	5	80	5	90
Tarka	4	60	4	70
Szilva	20	—	22	—
„ füstölt	—	—	—	—
Repcze	—	—	—	—
Krumpli zsákja	1	40	1	60
Szalonna	60	—	—	—

Vasuti menetrend.

Érvényes 1901. május hó 1-től.

Szatmárról indul:

	Gyors vonat		Személy vonatok			
Debreczen	6 ⁴²	1 ⁵⁵	3 ⁴⁵	9 ¹⁸	2 ⁴⁷	7 ⁰⁰
Királyháza		2 ²²	6 ²³	12 ⁴⁶	7 ¹⁸	
N.-Bánya			6 ²⁸	7 ³⁰	Minden szerdán	
F.-Gyarmat			10 ¹⁵	7 ²³	V. v.	2 ²⁷
Szatmár-hegy placz		köznap	Szamos hídól 3 ¹⁰ 6 ²⁰		12 ²⁰	5 ²⁰
Erdőd		„	pénteken naponta		12 ²⁰	5 ²⁰
Szatmár-hegy placz		vásár és	8 ⁵⁰	12 ²⁰	2 ⁵⁰	7 ⁵⁰
Erdőd		ünneppnap		12 ²⁰	2 ⁵⁰	7 ⁵⁰

Szatmárra érkezik:

	Gyors vonat		Személy vonatok			
Debreczen	8 ⁵⁰	2 ²⁰	6 ¹¹	8 ²⁷	7 ⁰⁸	12 ⁰⁸
Királyháza		1 ⁵⁴	9 ¹⁰	6 ⁵²	10 ¹⁴	
N.-Bánya			8 ⁴²	6 ³⁸	minden szerdán	
F.-Gyarmat			8 ²⁰	6 ¹⁵	V. v.	6 ⁰⁶
Szatmár-hegy placz		köznap	8 ¹⁰	12 ¹⁰	csak 3 ⁴⁶	10 ¹⁰
Erdőd		„	8 ¹⁰		pénteken.	10 ¹⁰
Szatmár-hegy placz		ünnepp és vásárnap	8 ¹⁰	12 ¹⁰	3 ⁴⁰	8 ⁴⁰
Erdőd		„	8 ¹⁰		8 ⁴⁰	11 ¹⁰

M.K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:

"Több száz kiváló orvos által ajánlva,"
"A legizletesebb és legolcsóbb ásványviz."
Kapható minden jobb "fűszerkereskedés-
ben és vendéglőben."

Petróleum olaj és villany lámpák villamos izó testek minden nagyságban 70 fillér.

GYÖRY KÁROLY

ÜVEG PORCELLÁN LÁMPA ÉS HÁZTARTÁS BERENDEZÉRI ÜZLETE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR.

OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS.

50 kor. **menyaszonyi kelengyék** áll 100 drbbal
27 drb. üveg 72 porcellán edény és 1 drb. **fa táleza**
vannak 200, 300, 400, 500, kor. kelengyék melyek az
evő és ivó készleteken kívül igen sok használati és dísz
tárgyakat tartalmaznak **égők** 15, 25, 35, 45, 27 gyertya
fényre ezen égők bármely petróleum lámpába alkalmaz-
hatók, — **alkalmi ajándék tárgyak nagy**
választékban.

kész szolgálattal

Györy Károly.

Zománcozott lagirozott és nikkel edények képeretkezés minden kivételben.

Alpaca és élnacél evőeszközök.

Csillár petróleum 44 fillér

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérigénysége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gőzcséplő-készleteit, szalmakázalózóit,

„MILLENNIUM”

legújabb szerkezetű

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resincai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lőerejű **gőzcséplő-készle-**
teit, Sack rendszerű, aczelöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Képviselő: MÁRKUS J. Debreczen.

Szatmár-erdődi h. é. vasut.

Fa-eladás.

2 éves vágásu

I-ső rendű

hasáb cserfa

házhoz szállítva köbméteren-
kint

5 koronáért

kapható.

Megrendelhető a **Szatmár-
erdődi h. é. vasut üzlet-
kezelőségénél, Rákóczy-
utca 46 sz. a. és a szat-
már-erdődi h. é. vasut
kalauzainál.**

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybeli
megrendelések
hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		frt	kr			frt	kr	
1 ko. I. Marha hus	52	1 ko.	debreczeni páros	80	1 ko.	Sonka csont nélkül	1 10	
" Sertés	48	"	Longyel kolbász	76	"	" kifőve	2	
" Borjú	56	"	Sonka kolbász	80	"	Császár hus bőrrel	80	
" Bárány	60	"	krakói	80	"	Karaj bőr nélkül	80	
" Juh	—	"	Krinolin	80	"	Lapoczka és oldal	64	
" Friss háj olvasztani	56	"	Parizer	80	1 ko.	Páczolt nyelv	20	
" " szalona	56	"	Máj sajt	80	1 drb.	Sertés nyelv	20	
" " bőr nélkü	56	"	Disznófej sajt	64	1 ko.	Tepertő	60	
" Friss kolbász bors.	100	pár	Virsli tormás	4	Szalonák.			
fok. citr.	60	100 pár	frankfurti	8	100 ko.	Fehér szalona	60	
" Friss zsir	68	100 drb.	Salvaládó	4	1 ko.	Paprikás stráf	72	
Kolbász áruk.						"	Kolozsvári szelet	80
1 ko.	1 80	"	Füstölt áruk.			"	Füstölt szalona	64
" Szalámi	1 80	1 ko.	Sonka páczolt	1				
" füst. magyar kolb.	80							

Tisztelettel

Bölönyi László.

Nemzeti szálloda

Budapest, IV., Váci-utca 9. sz.

Elsőrangú, minden kényelemmel ellátva.
 Belváros legélénkebb helyén.
 Villamvilágítás. — Felvonó (Litf.) * *
 * * * * * Fűdő. — Telefon.
Restaurant és kávéház.
 Olcsó árak.
 Szobák 1 frttől fejjebb,
 villágítással és kiszolgálással

SZÉKELY SÁMUEL.

Politikai és közgazdasági könyv.

A világ összes érdekességeit tárgyaló 660 oldalas mű.
 Ára 4 frt helyett — 80 kr.
 Ugyanez diszkötésben 5 frt helyett 1 frt 40 kr.
 Megrendelhető a „Heti Szemle” kiadóhiv.

Petőfi Sándor

összes * * * * * költeményei

teljes, 450 oldalra terjedő kiadás. Petőfi szobormásával díszített egész vászonkötésben.
 1 frt helyett 55 kr.
 Megrendelhető a „Heti Szemle” kiadóhivatalában.

Az ezredéves magyar állam és népe

Szerkesztette: Dr. Jekelfalussy József.

Ezer év dicsőségének fénye ragyog e munkában mely a magyar politikus és tudós világ legelőkelőinek, mint: Beöthy Zsolt, Acsádi Ignác, Király Pál, Simonyi Zsigmond, Káldy Gyula, Plosz Sándor, Berzeviczy Albert stb. tollából eredő pompás czikk k felhasználásával és a minister megbízásából szerkesztett.

A munka 625 oldalra terjed.

Ára 1 frt 50 kr. helyett 50 kr.
 Megrendelhető a „Heti Szemle” kiadóhiv.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt”-hez.

Kitüntetve

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüsszel, Bo-logne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

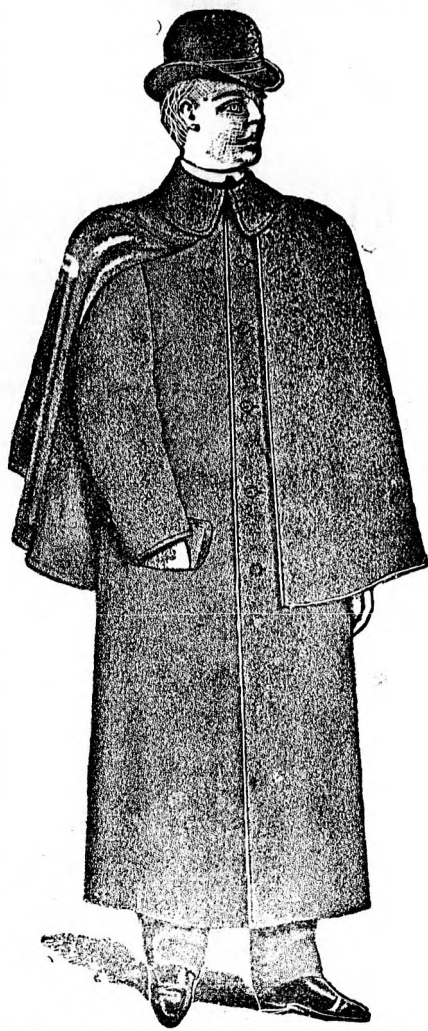
papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu-mok, eingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból, tartós és diszes kivitelben. Szövetek méter számra is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után olcsón szállíttatnak.

○○○○ Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve. ○○○○

PÁSKUJ IMRE

Saját készítményű fehéreneműm az ezredéves országos kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért millenniumi éremmel kitüntetve.

HAZAI IPARCSARNOKA SZATMÁRON.

Szepességi gyepen fehérített len-vásznak, damaszk asztal-és ágyneműek gyári árakban, valamint szepes iglói pamut-vásznak és siffonok. Erdélyi gyapjuszövetek férfi öltözé-tekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék.

Női, férfi, leány- és fiu-fehéreneműek gyára.

Nagy raktár a híres pécsi keztyűkből, női derékfűzőkből (Miederek-ből), nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap-és esőernyők, nyakkendők, gallérok, kézelők stb.

Székelyföldi és banatu hazai iparcikkék, szőttes női és férfi mosó-kelmék, minden fajtájú divatos női ruhakelmék, reverenda-anyagok, férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztyűk, budai és széke-fehérvári kékfestő és minden színű diva-tos crettonok, voilek, zefrek és battistok; kalotaszegi „varrottások”, banati és székely kötények, függönyök, ág- és asztalterítők, kez-dett munkák nagy választékban, szőnyegek, paplanok, pokróczok, matrácok stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék

a legszebb kivitelben, a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehéreneműek yarratását elvállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre

bérmentve küldök.

!! Jótékonycélu nagy tárgysorsjáték !!

A szatmári gör. kath. egyház új templomának építése céljára gróf Hugonnai Béla főispán, dr. Chorin Ferencz orszgy. képviselő védnöksége alatt

NAGY TÁRGYSORSJÁTÉKOT RENDEZ.

A kisorsolás alá eső nyereménytárgyak **mind hazai ipar termékei lesznek**, melyek hat csoportban a következő sorrendben húzatnak ki:

I. csoportban: 17 db. nyeremény 6000 K. értékben.	II. csoportban: 10 db. nyeremény 4400 K. értékben.	III. csoportban: 500 db. és egy jut. nyeremény (egy Schunda-féle pedálos czimbalom 300 K. értékben) összesen 3200 K. értékben.
IV. csoportban: 500 db. nyer. tárgy és 1 jut. nyer. (Jókai Mór összes munkái, nemzeti diszk. 500 K. é.) Tehát összesen 500 db. nyer. tárgy és 1 jut. nyer. 2500 K. ért.	V. csoportban: 1 db. a 10000 K. é. nyeremény, mint III. o. nyeremény, egy garnitúra arany ékszer, drága kövekkel diszitve.	VI. csoportban: 600 db. nyereménytárgy 5500 K. é. és egy diszes kivitelű teljes hálószoza berendezés 500 K. értékben.

Egy db. sorsjegynek az ára csak 1 korona.

Az egész húzás alatt kisorsoltatik: 1627 db. nyereménytárgy és 3 jutalomnyereménytárgy. Összesen 1630 db. nyereménytárgy 32100 K. értékben.

Húzás 1901. szeptember 12-én esteli 6 órakor kezdődik Szatmáron, a „Vigadó“ nagytermében, a kir. közjegyző közbejöttje mellett. — A húzás nyilvános lesz.

Sorsjegyek helyben kaphatók: a kezelőségi irodában (Széchenyi utca gör. kath. plebánia), ezenkívül Drágos Béla, Hartman Jakab, Reizer János, Medgyesi Ferencz, Szücs József, Berecz Jánosné, Ekker János, Bányai Benő, Kaufman Ignác, Reszler János, Vajda Mihály, Meretz István, Husovszky Lajos, Kulesár Ignác, Koós Kálmán, Simon István, Horváth Béla, Molnár Mihály urak üzletében, azonkívül a m. kir. főtűzsdében, valamint egyes megbízott elárusítóknál.

Ki **typhus** és minden más betegségtől óvni akarja magát, melyek a rossz és élvezhetetlen vizek miatt keletkeznek, igyék

OXIGÉN-VIZET

— a Megváltó gyógyszer-tárból, —

Orvosi tekintélyek által **czukor-, sziv-, tüdő-, gyomor- és vesebajok** ellen ajánlv.

Kapható **Rohrlích** Samuel gyógyszer-tárában s minden fűszerüzletben és vendéglőben.

Értesítés.

A Szatmári Takarékpénztár egyesület az 1000 koronás és azon felüli váltók kamatlábát

6°-ra

szállította le.

Szatmárt, 1901. május 4.

Az igazgatóság.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

„PÁZMÁNY-SAJTÓ“ KÖNYVNYOMDA

Szatmár, Deák-tér 12. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
✱ levélborítékok. ✱

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöletnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplárak,
PALACZKFELELIRATOK
névjegyek,
gyászlapok,
stb., a nyomdai szakmába
vágó nyomtatványok készítése.

Egyházi, iskolai, közjegyzői és katonai nyomtatványok
nagy raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.